

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

08.12.2016 № 150 - рк/к

ДЕРГАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА

62300, Харківська обл. м. Дергачі, вул. Сумський
шлях, буд. 79-Б

Про припинення порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

В ході дослідження ринків послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, що перебувають в комунальній власності територіальної громади м. Дергачі Харківської області (надалі – Послуги), на підставі подання першого відділу досліджень і розслідувань від 03.11.2016 № 374 за ознаками вчинення Дергачівською міською радою (надалі – Міська рада) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме, легітимації вчинення КП «Дергачікомунсервіс» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 03.11.2016 № 136-рп/к про початок розгляду справи № 1/07-103-16 (надалі – Справа).

Дії Міської ради полягають у легітимації вчинення КП «Дергачікомунсервіс» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

Відповідно до підпункту 1.3. пункту 1 Рішення XLIV сесії VI скликання Міської ради від 19.06.2013 № 7 "Про визначення виконавця житлово-комунальних послуг будинків житлового фонду комунальної власності та соціальної сфери територіальної громади Дергачівської міської ради" (надалі – Рішення) Комунальне підприємство «Дергачікомунсервіс» Дергачівської міської ради (надалі – КП «Дергачікомунсервіс») визначено виконавцем послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій (надалі - Послуги).

Згідно з пунктом 2 Рішення Міська рада встановила для КП «Дергачікомунсервіс» тарифи на житлово-комунальні послуги, встановлені рішенням виконавчого комітету Міської ради від 12.04.2011 № 35 «Про затвердження тарифів на послуги з утримання будинків і споруд, прибудинкових територій житлового фонду Дергачівської міської ради» для КП «Дергачівський комунальник».

Міська рада є юридичною особою, ідентифікаційний код – 04059496, місцезнаходження:

62300, Харківська обл. м. Дергачі, вул. Сумський шлях, буд. 79-Б.

Відповідно до витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців основним видом діяльності Міської ради є державне управління загального характеру (код за КВЕД 84.11).

У розумінні статей 5 та 10 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" Міська рада входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідну територіальну громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

КП «Дергачікомунсервіс» є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в банках, печатку, штампи, бланки зі своєю назвою та інше. Засновником КП «Дергачікомунсервіс» є Дергачівська міська рада Харківської області. Місцезнаходження: 62303, Харківська обл., Дергачівський район, м. Дергачі, вул. 1 Травня, 20. Ідентифікаційний код – 38655895. Відповідно до інформації з сайту <https://usr.minjust.gov.ua> Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань одним з видів діяльності КП «Дергачікомунсервіс» є комплексне обслуговування об'єктів (код за КВЕД 81.10).

Надаючи Послуги, КП «Дергачікомунсервіс» у розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" є суб'єктом господарювання.

З метою визначення монопольного (домінуючого) становища КП «Дергачікомунсервіс» застосовано Методику визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затверджену розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р та зареєстровану Міністерством юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605.

Об'єктами дослідження щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- Послуги;
- КП «Дергачікомунсервіс» – надавач Послуг.

Послугами користуються споживачі (фізичні та юридичні особи), які мешкають та/або розташовані в межах м. Дергачі Харківської області.

Згідно зі статтею 1 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" утримання будинків і прибудинкових територій – це господарська діяльність, спрямована на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи щодо забезпечення експлуатації та/або ремонту жилих та нежилых приміщень, будинків і споруд, комплексів будинків і споруд, а також утримання прилеглої до них (прибудинкової) території відповідно до вимог нормативів, норм, стандартів, порядків і правил згідно із законодавством.

В розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" послуга з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій є товаром.

Враховуючи, що Послуги не мають заміників, товарними межами ринку є послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Рішенням XLIV сесії VI скликання Дергачівської міської ради Харківської області (надалі – Міська рада) від 19.06.2013 № 7 "Про визначення виконавця житлово-комунальних послуг будинків житлового фонду комунальної власності та соціальної сфери територіальної громади Дергачівської міської ради" (надалі – Рішення), КП «Дергачікомунсервіс» визначено виконавцем послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій.

Згідно з інформацією Міської ради, наданою листом від 11.10.2016 № 2219/02-19, у КП «Дергачікомунсервіс» знаходяться на обслуговуванні наступні житлові будинки:

- № 10А, 10Б, 10В, 10Г, 10Д, 10Є, 10Ж, 10К по вул. Садова у м. Дергачі Дергачівського району Харківської області;
- № 23 по вул. Суворова у м. Дергачі Дергачівського району Харківської області;

- № 5А на площі Перемоги у м. Дергачі Дергачівського району Харківської області;
- № 176, 176Б, 176В (гуртожиток), 178 по вул. Сумський шлях у м. Дергачі Дергачівського району Харківської області;
- № 27 (гуртожиток) по вул. Наукова у м. Дергачі Дергачівського району Харківської області;
- № 13, 31, 19, 20, 21, 21А, 22, 23, 11Б, 11Г, 1, 1Є, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12 по вул. Центральна у м. Дергачі Дергачівського району Харківської області.

Отже, територіальними межами ринку є територія м. Дергачі Дергачівського району Харківської області, на якій знаходяться будинки і споруди та прибудинкова територія, що перебувають в комунальній власності відповідної територіальної громади.

Відповідно до статті 7 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері житлово-комунальних послуг належить визначення виконавця житлово-комунальних послуг (крім послуг з централізованого опалення, послуг з централізованого постачання холодної води, послуг з централізованого постачання гарячої води, послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем)) відповідно до цього Закону в порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Крім цього, відповідно до пункту 1.6 Порядку визначення виконавця житлово-комунальних послуг, затвердженому наказом Держжитлокомунгоспу України від 25.04.2005 № 60, виконавець житлово-комунальних послуг визначається органами місцевого самоврядування, крім випадків коли власник (власники) житлових будинків бажає (бажають) визначити виконавця житлово-комунальних послуг самостійно.

Таким чином, одним з бар'єрів для вступу потенційних конкурентів на ринок Послуг є адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю визначення Міською радою виконавця зазначених послуг.

Враховуючи наведене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Дергачікомунсервіс» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку Послуг.

Відповідно до пункту 2 статті 14 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" ціни/тарифи на комунальні послуги та послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій формуються і затверджуються, зокрема, органами місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень, визначених законом.

Відповідно до статті 31 Закону України "Про житлово-комунальні послуги":

- виконавці/виробники здійснюють розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово-комунальних послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів;
- органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи на житлово-комунальні послуги в розмірі не нижче економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання).

Порядок формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 (надалі – Порядок), визначає механізм формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій і поширюється на суб'єктів господарювання всіх форм власності, які надають послуги, суб'єктів господарювання всіх форм власності, що спеціалізуються на виконанні окремих послуг, на умовах субпідрядних договорів з виконавцями, органи місцевого самоврядування, власників, орендарів житлових будинків (гуртожитків), власників (наймачів) квартир (житлових приміщень у гуртожитках), власників нежитлових приміщень у житлових будинках (гуртожитках).

Відповідно до пункту 2 Порядку тарифи (нормативні витрати, пов'язані з утриманням будинків і споруд та прибудинкових територій) розраховуються окремо за кожним будинком залежно від запланованих кількісних показників фактичного надання послуг з урахуванням забезпечення належного санітарно-гігієнічного, протипожежного, технічного стану будинків і споруд та прибудинкових територій з урахуванням типового переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

При цьому, відповідно до пункту 3 Порядку під час установлення тарифу на послуги необхідно забезпечувати прозорість визначення вартості усіх послуг з розрахунку на один квадратний метр загальної площі квартири, житлового приміщення у гуртожитку та нежитлового приміщення у житловому будинку (гуртожитку).

Крім цього, відповідно до частини четвертої статті 32 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" розмір плати за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій встановлюється залежно від капітальності, рівня облаштування та благоустрою.

Згідно з інформацією, що міститься в матеріалах Справи Міська рада пунктом 2 Рішення встановила для КП «Дергачікомунсервіс» тарифи на житлово-комунальні послуги, які діяли для КП «Дергачівський комунальник».

Отже, КП «Дергачікомунсервіс», не розрахувавши та не подавши для встановлення до органу місцевого самоврядування економічно обґрунтовані витрати на надання Послуг, застосовує економічно не обґрунтовані тарифи, що в свою чергу може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

За відсутності ефективної конкуренції на ринку Послуг споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеного товару. Тому, при отриманні Послуг споживачі вимушені погоджуватись на ціни домінуючої компанії, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

Через обмеженість альтернативних джерел отримання Послуг домінуюча компанія стає для покупців торговельним партнером, стосунків з яким важко уникнути. За таких умов споживачі потребують спеціального правового захисту, оскільки сам ринковий механізм з адекватним рівнем конкуренції вже не функціонує і не може захистити їх належним чином.

Враховуючи наведене, бездіяльність КП «Дергачікомунсервіс», яка полягає у не розрахунку та не поданні Міській раді для встановлення тарифів економічно обґрунтованих витрат на надання Послуг, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Легітимація порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбачає підтвердження правомірності протиправних діянь органу місцевого самоврядування.

Діяння, передбачені статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», не мають самостійного антиконкурентного ефекту. Однак, вони роблять більш імовірними або посилюють суспільно шкідливі наслідки тих порушень законодавства про захист економічної конкуренції, які легітимують.

Таким чином, Міська рада, встановивши пунктом 2 Рішення для КП «Дергачікомунсервіс» тарифи на житлово-комунальні послуги, які діяли для КП «Дергачівський комунальник», легітимувала вчинення КП «Дергачікомунсервіс» порушення

законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Такі дії Міської ради містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме, легітимації вчинення КП «Дергачікомунсервіс» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Дергачівській міській раді (ідентифікаційний код – 04059496) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дій, які полягають у встановленні пунктом 2 Рішення XLIV сесії VI скликання Дергачівської міської ради від 19.06.2013 № 7 "Про визначення виконавця житлово-комунальних послуг будинків житлового фонду комунальної власності та соціальної сфери територіальної громади Дергачівської міської ради" для КП «Дергачікомунсервіс» тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, які діяли для КП «Дергачівський комунальник», та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, а саме, легітимації вчинення КП «Дергачікомунсервіс» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Про виконання рекомендацій шляхом встановлення економічно обґрунтованих тарифів на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкової території на підставі витрат КП «Дергачікомунсервіс» на надання послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкової території відповідно до вимог Порядку формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869, про що письмово повідомити Відділення із наданням копій підтверджуючих документів (копії рішень органу місцевого самоврядування) в 3-місячний строк з дня надання КП «Дергачікомунсервіс» розрахунків цих тарифів

Голова колегії

Н.В. Фастова